

Prawo karne. Kazusy materialno-procesowe

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Zamiast wstępu

przeczytaj, zanim zabierzesz się do pracy!

Rozwiązywanie kazusów stanowi pewnego rodzaju sztukę. Poza wiedzą – którą oczywiście należy posiadać osoba, która przystępuje do ich rozwiązywania, powinna wyrobić sobie nawyk zwracania uwagi na określone elementy w ich fabule. Musisz pamiętać, że stan faktyczny kazusu stanowi jedynie wyselekcjonowany przez jego autora fragment historii, która miała mieć miejsce. Nie masz przecież możliwości np. wglądu do akt, ich lektury i samodzielnej oceny zeznań świadków lub dowodów z dokumentów. Oznacza to, że musisz opierać się na tych informacjach, które zostały przedstawione w treści kazusu i w ich ramach szukać ewentualnych błędów. Oczywiście nie wszystkie powołane w kazusie instytucje i przepisy zostały zastosowane w sposób nieprawidłowy. Na tym zresztą polega trudność prawidłowego rozwiązania zadania – musisz ustalić te elementy, które stanowią błędy popełnione przez organy procesowe. Niestety to nie wszystko – konieczne jest również odpowiednie uzasadnienie swojego stanowiska i wskazanie, jak należało prawidłowo postąpić w danej sytuacji. Kolejną trudnością jest również konieczność dokonania oceny całościowej – nie wystarczy weryfikacja opisanego stanu faktycznego wyłącznie z perspektywy przepisów procesowych lub materialnych. Musisz bowiem pamiętać, że zarówno prawo karne materialne, jak i procedura karna stanowią w pewnym sensie naczynia połączone i błędem byłoby analizowanie opisanego stanu faktycznego wyłącznie z perspektywy jednego z nich. Z tych względów powstał niniejszy zbiór.

Czy jest pewien uniwersalny sposób na wypracowanie sobie umiejętności skutecznego rozwiązywania kazusów? Nie będzie to niestety odkrywcze, ale przede wszystkim należy ćwiczyć. Praktyka w tym względzie, zwykle daje oczekiwane rezultaty i ten zbiór ma Ci pomóc to osiągnąć. Chcieliśmy nie tylko zaproponować kolejny zestaw kazusów z prawa karnego, ale zbiór, który będzie łączył w sobie problemy procesowe i prawnomaterialne. Naszym założeniem było umożliwienie dokonania wieloaspektowej oceny przedstawionych stanów faktycznych.

Większość kazusów została ukształtowana w oparciu o przepisy Kodeksu karnego i Kodeksu postępowania karnego, jednakże w niektórych z nich zostały „symbolicznie” poruszone również problemy z zakresu prawa wykroczeń, prawa karnego skarbowego oraz ustawy z 29.7.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zwróć uwagę, że w kazusach dotyczących wyroku łącznego oraz przestępstw narkotykowych znajdziesz również problemy z powszechnego procesu karnego, których rozwiązanie naprawdę warto poznać.

Kazusy łączące w sobie problematykę materialną i procesową zostały przygotowane przede wszystkim z myślą o osobach przygotowujących się do egzaminu wstępnego na aplikacje: sędziowską lub prokuratorską, prowadzone przez Krajową Szkołę Sądow-

nictwa i Prokuratury. Inspiracją do powstania zbioru były zresztą zajęcia, które autorzy prowadzą „symultanicznie” ze studentami prawa zainteresowanymi tą ścieżką kariery zawodowej. W naszej ocenie przygotowane kazusy zdecydowanie mogą jednak być przydatne również w nauce do egzaminów z przedmiotów prawo karne i prawo karne procesowe, czy w przygotowaniach do zaliczenia ćwiczeń z tych przedmiotów. Mogą się także okazać pomocne w powtórce i utrwaleniu wiedzy przez aplikantów sędziowskich, prokuratorskich, adwokackich i radcowskich przed egzaminami zawodowymi.

Zbiór, poza tekstem samych kazusów, zawiera również ich rozwiązania, które poprzedzone są „wskazówkami” – przedstawionymi hasłowo najważniejszymi (a więc nie wszystkimi) zagadnieniami, jakie zostały poruszone w danym kazusie. Dzięki temu rozwiązując kazus podejmij najpierw samodzielną próbę znalezienia poprawnych odpowiedzi na najistotniejsze problemy, a dopiero później sięgnij do odpowiedzi przygotowanych przez nas.

Proponowana przez nas metoda rozwiązywania kazusów jest zatem trójetapowa. Po pierwsze, przystąp do lektury treści kazusu i podejmij próbę samodzielnego wychwycenia błędów, posilając się odpowiednimi przepisami. Następnie przejdź do „wskazówek” i ponownie spróbuj samodzielnie rozwiązać zasygnalizowane problemy. Na koniec zapoznaj się z treścią naszego rozwiązania kazusu.

Pod rozwiązaniem każdego z kazusów możesz również znaleźć tezy wybranych przez nas orzeczeń, których znajomość będzie przydatna przy rozwiązywaniu innych zadań, w których zawarto podobne problemy prawne.

Na co trzeba zwracać uwagę przy rozwiązywaniu kazusów?

1. **Kwalifikacja prawna czynu** – w większości kazusów z zakresu prawa karnego, to właśnie tu pojawiają się nieprawidłowości. Mogą one dotyczyć nie tylko wskazania błędnego przepisu, opisującego czyn sprawcy, ale również zastosowania (lub niezastosowania) określonych instytucji z zakresu części ogólnej Kodeksu karnego (np. form stadialnych i zjawiskowych). To dobry punkt wyjścia dla poszukiwania dalszych błędów.
2. **Zbiegi przestępstw i przepisów** – rozwiązując kazus często musi zdecydować, czy ma do czynienia z jednym czynem, czy może z większą ich ilością. Musi również wiedzieć, czy w danym przypadku zachodzi któraś z reguł wyłączających wielość ocen.
3. **Wymiar kary i środków penalnych** – to kolejne elementy, na które należy zwrócić uwagę. Błędy w tym zakresie mogą być różne – mogą wiązać się z orzeczeniem kary nieprzewidzianej w przypadku danego czynu, wymiaru kary poza zakresem jej ustawowych granic, niezastosowaniem nadzwyczajnego obostrzenia lub złagodzenia, niespełnienia przesłanek dla zastosowania określonego środka karnego, itd. Warto weryfikować w tym względzie przywołane w kazusie przepisy, na które powołuje się w swoim rozstrzygnięciu organ procesowy.
4. **Co jest obligatoryjne, a co tylko opcjonalne** – warto zwracać uwagę, jakie instytucje sąd musi zastosować, w określonych okolicznościach, a które jedynie może. Niezastosowanie pierwszych z nich, stanowić będzie bowiem naruszenie, które bezwzględnie musi zostać wytknięte w rozwiązaniu kazusu.
5. **Daty** – należy pamiętać, że nie są to jedynie elementy dekoracyjne kazusu i koniecznie należy je przeanalizować w kontekście zastosowanych w nim instytucji prawnych. Mogą dotyczyć one np. przedawnienia karalności, zatarcia skazania, możliwości zastosowania recydywy.
6. **Właściwość organów, formy postępowania przygotowawczego, formy decyzji procesowych** – są to zagadnienia dość proste do weryfikacji, gdyż wynikają wprost z przepisów i może dlatego też są łatwe do przeoczenia.

7. **Uchybienia związane z postępowaniem dowodowym** – postępowanie dowodowe jest materią niełatwą, kryjącą wiele pułapek. Nie każdy kazus takie pułapki zawiera, warto jednak reguły rządzące postępowaniem dowodowym sobie przyswoić.
8. **Strony postępowania, ich obowiązki, uprawnienia, właściwa reprezentacja** – te zagadnienia są kluczowe z punktu widzenia gwarancji rzetelnego procesu, często uchybienia z tymi kwestiami związane prowadzą do konieczności powtórzenia całego postępowania.
9. **Przebieg postępowania** – jeśli sąd lub prokurator wydał jakąś decyzję opisaną w kazusie, niewątpliwie jest z nią jakiś „problem”. Podobnie jest z aktywnością stron procesowych. Być może chodzi o przekroczenie terminu, być może jest to decyzja po prostu nietrafna.
10. **To, czego nie ma w kazusie** – to chyba najtrudniejszy element w rozwiązywaniu kazusów – nie wystarczy wskazać jedynie co sąd lub prokurator zrobili źle, ale również czego nie zrobili wcale, chociaż powinni.

Zbiór kazusów, który oddajemy w Wasze ręce nie stanowi opracowania, które kompleksowo przedstawiałoby wszelkie najważniejsze zagadnienia prawa karnego materialnego i procesowego – to oczywiście nie byłoby możliwe. Ma on na celu wyrobić w Wasz nawyk „czepialstwa”, drażnienia pewnych problemów, stawiania pytań, poszukiwania na nie odpowiedzi i rozwiewania wątpliwości. Problematyka, której dotyczą kazusy, w naszej ocenie jest materią najistotniejszą, również „wdzięczną” pod kątem układania zadań egzaminacyjnych. Uczciwie jednak uprzedzamy, że nie ma gwarancji, iż w ramach Waszych zmagających egzaminacyjnych nie pojawią się jakieś problemy, których my w naszym zbiorze nie poruszyliśmy. Głęboko jednak wierzymy, że jeśli przebrniecie przez nasze kazusowe pułapki, znajdziecie na nie rozwiązania i zrozumiecie je, dużo łatwiej będzie poradzić sobie z podobnymi wymogami stawianymi już w realiach egzaminu.

Powodzenia!

dr Zuzanna Gądzik
dr Adrian Zbiciak

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl